

VODIČ ZA LOKALNO STANOVNIŠTVO U SLUČAJU IZVANREDNIH SITUACIJA

VAŽNI BROJEVI:

Operativni centar Civilne zaštite **121**

Policija **122**

Vatrogasci **123**

Hitna medicinska pomoć **124**

Financira
Europska unija

Naziv: **Vodič za lokalno stanovništvo u slučaju izvanrednih situacija**

Izdavači: **JU Razvojna agencija ŽZH – HERAG,**

Opština Herceg Novi,

Uprava civilne zaštite ŽZH

Autor: **Mr Zdravko Blečić**

Tisak i dizajn: **Atelier Jukić d.o.o., Posušje**

Tiraž: **2.000 komada**

Godina: **2023**

Ovaj Vodič izrađen je u sklopu projekta „Otporna granica“ kojeg financira Europska unija u okviru IPA programa prekogranične suradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora.

Opći cilj projekta je unaprijediti sustav prevencije i upravljanja rizicima, kako bi se povećala otpornost na prirodne katastrofe i katastrofe uzrokovane ljudskim djelovanjem na području Zapadnohercegovačke županije (BiH) i Opštine Herceg Novi (CG). Povezivanjem i razmjenom ljudskih i institucionalnih kapaciteta, iskustava, informacija i resursa Zapadnohercegovačke županije u Bosni i Hercegovini i Opštine Herceg Novi u Crnoj Gori, značajno će se poboljšati sustav upravljanja rizicima od katastrofa (prevencija, pripravnost i odgovor) na ovom području.

Partneri na projektu su Javna Ustanova Razvojna agencija Županije Zapadnohercegovačke kao vodeći partner, Uprava civilne zaštite Županije Zapadnohercegovačke i Opština Herceg Novi.

Ovaj Vodič ima za cilj podići svijest lokalnog stanovništva o opasnostima koje nam donose prirodne nepogode i katastrofe uzrokovane ljudskim djelovanjem. Detaljnim uputama želi se pridonijeti kvalitetnom i pravovremenom reagiranju kako bi se štete prouzročene prirodnim nepogodama i katastrofama uzrokovanim ljudskim djelovanjem svele na minimum, a posebno kako bi se ljudski životi spasili.

UVODNI TEKST

Svake godine širom naše planete, razne katastrofe ugrožavaju živote i imovinu ljudi. Područje u kojem živimo također ima svojih opasnosti koje mogu biti prirodne ili uzrokovane našim djelovanjem. U najvećem broju slučajeva, katastrofe se mogu spriječiti ili znatno umanjiti pravovremenim i pravilnim pripremama. Kada smo svi spremni na djelovanje i imamo zajednički cilj, a to je smanjena opasnost i pravilno ponašanje u izvanrednim situacijama, onda smo sigurniji. I mi i svi oko nas, bez obzira na vrstu katastrofe s kojom se suočavamo.

**Uz vašu pomoć, broj
intervencija bić ce znatno
manji, a vi cete biti puno sigurniji!**

SADRŽAJ

IMPRESSUM	2
UVODNI TEKST	3
POŽARI	8
ZEMLJOTRESI	25
POPLAVE I NEVRIJEME	28
KLIZIŠTA	32
EPIDEMIJA	34
ZBRINJAVANJE I EVAKUACIJA	36

Zaštita i spašavanje su naše pravo i dužnost

Građani su, zajedno sa svim zaposlenima u službama zaštite i spašavanja, dužni postupati u skladu s utvrđenim obvezama i osigurati primjenu svih planova zaštite koji postoje. Ova ravnopravnost u obvezama znači da ne možemo prebaciti krivicu na drugoga u slučaju katastrofe već smo svi odgovorni u njenom sprječavanju i umanjenju. Dakle, svi imaju obvezu zajedno i usklađeno djelovati u izvanrednim situacijama i postupati onako kako je predviđeno u takvim situacijama. Ne samo da smo dužni tako djelovati, već trebamo biti svjesni koliko je to neophodno i dobro za sve one koji su ugroženi, a naročito djecu. Ona moraju imati prioritet u takvim aktivnostima. Potrebno je da svi imamo znanje o nastanku i vrstama elementarnih nepogoda, uzrocima koji dovode do nesreća i katastrofa, kao i načinima preventive. Kada imamo takvo znanje, imamo i više samopouzdanja, a bit ćemo i brižniji i spremniji za reagiranje u izvanrednoj situaciji.

VAŽNI BROJEVI:

Brojevi telefona koje građani trebaju znati i imati umemorirane u svojim telefonima:

Operativni centar
Civilne zaštite **121**

Policija **122**

Vatrogasci **123**

Hitna medicinska pomoć **124**

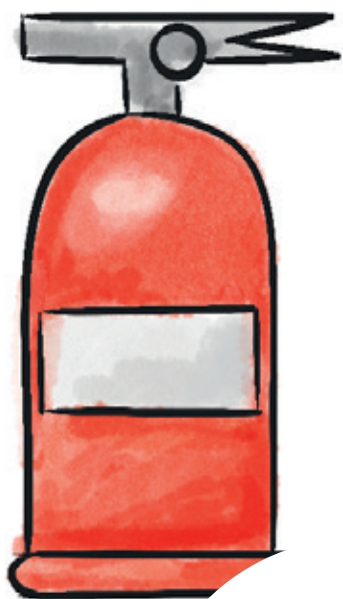
**Naša regija – sigurno mjesto za
život i rad!**

POŽARI

POJAM

Požar predstavlja veliki problem za ljude i njihovu imovinu. Kada prežive požar, ljudi često imaju vrlo ozbiljne fizičke i psihološke posljedice. Vatra je svakako korisna za određene potrebe u kućanstvu, ali se opasnost koju nosi ne smije podcijeniti i **s njom se nikada ne treba igrati ili nemarno njome rukovati!** Ugodna i potrebna vatrića lako može u trenutku postati nesavladiv požar koji će brzo ugroziti vaše i zdravlje ljudi oko vas. Zbog toga su požari i plamene stihije često dio naše svakodnevnice koji, osim uništavanja materijalnih dobara, često odnose i ljudske živote. To je ujedno najčešća i najrasprostranjenija opasnost. **Požar predstavlja svako nekontrolirano sagorijevanje gorive tvari.** Da bi se uopće odvijao proces gorenja, potrebno je prisustvo tri elementa u odgovarajućoj mjeri: tvar koja možegorjeti, kisik i toplina, što se uobičajeno prikazuje takozvanim trokutom gorenja.

Ako poznajemo ovaj trokut, možemo uspješno shvatiti i sam proces gašenja. Otklanjanjem jednog (bilo kojeg) elementa iz procesa gorenja, dolazi do gašenja vatre. Tako, u ovisnosti o tome koji element uklanjamo iz procesa gorenja, razlikujemo tri načina gašenja: rashlađivanjem (odvođenjem topline), ugušivanjem (izoliranjem kisika) i otklanjanjem gorive tvari.

NAJČEŠĆI UZROCI NASTANKA POŽARA

Nesmotreno korištenje otvorenog plamena, samozapaljenje dimnjaka i njegovo iskrenje, neugašeni opušci cigarete, nemarno prženje i pripremanje hrane u kuhinji, kvarovi na električnim uređajima i instalacijama, nepoštivanje tehnoloških normi i postupaka, igranje djece s vatrom.

OPASNOSTI KOJIMA SU LJUDI IZLOŽENI U SLUČAJU POŽARA

Opasnost od toplinskog zračenja;

Opasnost od dima i plinova;

Opasnost od eksplozija;

Opasnost od strujnog udara;

Opasnost od panike i vlastitoga nekontroliranoga kretanja, kao i kretanja drugih osoba ugroženih požarom.

PREVENTIVA

Većina ljudi ne zna koliki problem može izazvati požar u objektu i ne shvaća od koje je važnosti uredno sprovođenje preventivnih mjera zaštite. Preventiva je najjednostavnija, najučinkovitija i najdjelotvornija metoda kojom se sprječava svaka nesreća izazvana određenom opasnošću koja može ugroziti čovjeka, njegovu imovinu i kulturna dobra jednog društva. Suzbijanje i potpuno eliminiranje uzroka požara predstavlja najbolji način sprječavanja štete koja nastaje kao posljedica požara. Da bi se mogle poduzeti mjere zaštite od požara, potrebno je znati uzroke njegovog nastajanja. Uzroci požara i požarne opasnosti međusobno su povezani. Ako uklonimo uzročnike požara i požarne opasnosti svedemo na minimum, osiguramo odgovarajuće sredstvo za gašenje i educiramo ljude da u slučaju požara pravovremeno i pametno reagiraju – tada postizemo cilj zaštite od požara. Ovakav način zaštite od požara nazivamo **preventivnom zaštitom**. Ciljevi požarne preventive su: zaštita ljudskih života od požara, zaštita materijalnih dobara od požara i zaštita od prenošenja požara na susjedne objekte.

Svrha prevencije požara je sprječavanje nastanka katastrofe, ograničavanje njezinoga širenja, olakšavanje evakuacije stanovništva i intervencija odgovornih službi.

OSNOVNE PREVENTIVNE MJERE ZAŠTITE OD POŽARA

- 1.** Angažirajte stručnjaka da vam izradi Plan zaštite od požara za objekt u kojem stanujete.
- 2.** Iz podruma, garaža, potkrovlja i drugih pomoćnih prostora uklonite nepotrebne gorive stvari: stare novine, dijelove namještaja, garderobu, lakove, boje i sl
- 3.** Protupožarna stepeništa i prolaze redovito čistite i održavajte prohodnima, jer vam je to najčešće i jedini sigurni put da sačuvate svoj život i život svoje obitelji.
- 4.** Vodoravni i okomiti putevi evakuacije moraju biti sigurni i prohodni, izrađeni od materijala koji su otporni na požare.
- 5.** Redovito čistite dimovodne kanale (makar jednom godišnje) i ne koristite ih u bilo koje druge svrhe.

- 6.** Očistite kućište dizala i držite ga urednim.
- 7.** Postavite svjetla nužne rasvjete koja se sama aktiviraju u slučaju nestanka struje.
- 8.** Istaknite na oglasnoj ploči pravila ponašanja u slučaju požara.
- 9.** Istaknite na oglasnoj ploči Plan evakuacije s definiranom rutom kretanja.
- 10.** Osigurajte da prilazi objektu i prostor ispred samog ulaza u objekt uvijek budu slobodni i da ne služe za parkiranje vozila. Na ovaj način bit će omogućen pristup vatrogasnim vozilima u slučaju požara.
- 11.** Redovito kontrolirajte svoju vatrogasnu opremu: aparate, vatrogasna crijeva, hidrante i dovedite ih u ispravno stanje.
- 12.** Naučite pravilno aktivirati i koristiti protupožarni aparat i podučite članove svoje obitelji, jer u slučaju požara nećete imati vremena pročitati upute.
- 13.** Održavajte čistom i pristupačnom prostoriju u stambenoj zgradi u kojoj se nalaze strujomjeri i osigurači.
- 14.** Suzdržavajte se od popravaka i intervencija na električnim i plinskim uređajima i instalacijama. Prepustite to profesionalcima.
- 15.** Izbjegavajte korištenje produžnih kablova. Ako primijetite njihovo zagrijavanje, isključite ih i nemojte ih više koristiti.
- 16.** Kada pripremate hranu ili napitke, ostanite pri kuhinjskim uređajima cijelo vrijeme, dok ne završite započetu radnju. Svaka usporedna aktivnost, kao što su rad na kompjuteru, pretraga na telefonu ili gledanje televizije, može odvući pozornost i doprinijeti zakašnjoj reakciji ako se pojavi otvoreni plamen.
- 17.** U slučaju nestanka električne energije, uvijek provjerite jesu li električni uređaji isključeni (štednjak, rešo, grijalice i dr.).

- 18.** Svijeće, petrolejske svjetiljke, kao i uređaje koji emitiraju toplinu (peći, kalorifere, uljne radijatore i dr.) nikada ne ostavljajte bez nadzora. Ne postavljajte ih blizu gorivih tvari i ne prekrivajte ih.
- 19.** Uklonite sav eksplozivni materijal (dinamit, bombe, streljivo i dr.), kao i lako zapaljive tekućine (benzin, nafta i dr.) iz stambenog objekta.
- 20.** S propan-butanom budite oprezni, redovito mijenjajte crijeva i zaptivke na ventilima.
- 21.** Ako osjetite miris plina, nipošto nemojte uključivati prekidač za rasvjetu ili neki od električnih uređaja, jer iskra koja se tom prilikom javlja može izazvati eksploziju.
- 22.** Šibice i upaljače ne ostavljajte djeci nadohvat ruke.
- 23.** Naučite svoju djecu da u slučaju požara telefonom nazovu vatrogasce na broj 123.
- 24.** Isplanirajte kako da u slučaju požara evakuirate malu djecu, starije osobe i osobe s invaliditetom.
- 25.** Vršite stalnu edukaciju po pitanju zaštite od požara.

Jedan promišljen potez više – jedna opasnost manje!

NAČIN DOJAVE POŽARA

U slučaju požara u vašem domu OSTANITE MIRNI i pokušajte sami ugasiti požar raspoloživim i odgovarajućim sredstvom za gašenje.

Ako ne uspijete, nazovite vatrogasce na broj 123 i obavite razgovor držeći se sljedećeg redoslijeda: KAŽITE SVOJE IME I PREZIME, GDJE GORI, ŠTO GORI, KOLIKI JE POŽAR i IMA LI UGROŽENIH LJUDI.

Ukoliko primijetite požar ili miris dima u susjedstvu, ODMAH nazovite vatrogasce na broj 123 i nikada ne pretpostavljajte da je to učinio netko drugi umjesto vas.

Ako tijekom noći primijetite požar, vičite glasno „POŽAR!“ i probudite ukućane i susjede, pa nazovite vatrogasce na broj 123 držeći se spomenutog redoslijeda.

Sačekajte vatrogasce i usmjerite ih ka požaru.

**Vaš razgovor ne odlaže upućivanje
ekipe, jer je pomoć upućena još dok je
razgovor u tijeku!**

SAVJETI

Požari se najlakše i najbolje gase u početku, a to možemo učiniti sredstvima za gašenje požara: osnovnim i priručnim. Požare gasimo onim sredstvom za gašenje koje ima najbolji učinak na gorivu tvar. Sredstva za gašenje namijenjena su za određene klase požara. Prema vrsti gorivih tvari koje mogu biti obuhvaćene požarom, požari se svrstavaju u pet klasa (razreda). U tablici je prikazano koja sredstva za gašenje su primjerena određenim klasama požara.

Klase požara

Požari čvrstih
tvari

Požari
zapaljivih
tekućina

Požari
zapaljivih
plinova

Požari
zapaljivih
metala

Požari
kuhinskih ulja i
masti

Gorive materije

Papir, drvo, tekstil, ugljen

Benzin, nafta, ulja, masti, alkohol, smole

Metan, butan, propan, vodik,
aceten, plin

Laki metali - aluminij magnezij, njihove
legure

Požari biljnih i životinjskih
ulja i masnoća

Sredstvo za gašenje

ABC prah, voda, pjena

ABC prah, CO₂, pjena

ABC prah, CO₂

Specijalni prah, suvi
kvarcni pijesak

Gasi se metodom ugušivanja:
poklopcem, dekom za gašenje
požara, krpom

Većina požara nastaje danju, ali je najveći broj žrtava požara tijekom noći!

Gore navedene oznake klasa požara nalaze se u istom obliku na naljepnici vatrogasnog aparata, što znači da je sredstvo za gašenje koje sadrži vatrogasni aparat prikladno za gašenje požara tog razreda. Npr. oznaka na vatrogasnom aparatu **ABC** znači da je sredstvo u tom aparatu prikladno za gašenje požara zapaljivih:

čvrstih tvari – **klasa A**, tekućna – **klasa B** i plinova – **klasa C**.

Za gašenje požara vrlo je važan faktor vremena. Zbog toga je potrebno odmah po nastanku požara pokušati ga ugasiti, pazeći pritom da se ne povrijedimo i svojim pogrešnim djelovanjem ne proširimo požar. Za gašenje početnih i manjih požara, najbolja je uporaba ručnih prijenosnih protupožarnih aparata (PPA). Vatrogasni aparati su najzastupljenija oprema za gašenje požara i jedan su od prvih izbora pri opremanju stambeno-poslovnih prostora protupožarnom opremom. Punjeni su raznovrsnim sredstvima za gašenje, pa nam omogućuju brzu reakciju u slučaju požara.

Na vatrogasnim aparatima nalaze se naljepnice koje sadrže upute za njihovu aktivaciju, a također ukazuju koje se vrste požara mogu gasiti tim aparatom.

Osigurajte najmanje jedan protupožarni aparat u vašoj stambenoj jedinici, kao i na radnom mjestu. Postavite ga na vidljivom mjestu u blizini izlaznih vrata. Pročitajte upute za uporabu PP-aparata koje se na njemu nalaze, kako biste ga u slučaju nužde mogli iskoristiti na pravilan i učinkovit način. Postoje različite vrste i veličine aparata s različitim sredstvima za gašenje, tako da je prilikom nabave aparata potrebno da se posavjetujete s vatrogascima, prodavačima ili proizvođačima. Za kućanstva se preporuča nabava protupožarnog aparata s prahom („PPA-S“), jer se može koristiti za klase požara koji se najčešće događaju u kućanstvu. Također, ova vrsta PP-aparata je odgovarajuća zbog mogućnosti gašenja požara gdje imamo prisustvo električne energije – do napona od 1000 volti, što je karakteristično za kućanstva. Za konkretno gašenje požara na električnim instalacijama i postrojenjima, najbolje je u blizini razvodnih ploča, ormara ili sklopki – osigurati protupožarni aparat s ugljičnim dioksidom kao osnovnim sredstvom za gašenje, koje u slučaju ovih požara ima najbolji učinak („PPA-CO₂“). Ako ste u mogućnosti, postavite detektore požara na odgovarajućim lokacijama.

Kontrolu ispravnosti, održavanja i ponovnog punjenja protupožarnih aparata potrebno je uraditi u roku od 6 mjeseci, a to može obaviti samo stručna osoba s odgovarajućom licencom.

Kada gasite požar, najprije gasite manje površine zahvaćene plamenom kako biste spriječili njegovu daljnje širenje, a zatim mlaznicu usmjerite ka samom središtu požara.

U slučaju da i nakon uporabe PP-aparata niste uspjeli ugasiti požar, nazovite i sačekajte vatrogasce i usmjerite ih ka požaru.

Zapamtite da ulja i struju nikada ne smijemo gasiti vodom! Kod gašenja požara izazvanih plinskim uređajima, pokušajte najprije zaustaviti daljnji dotok plina zavrtnjem dostupnog ventila.

POŽARI U ZATVORENOM PROSTORU

Požar u zatvorenom prostoru, recimo u stanu prosječne veličine, dostiže temperaturu od 600 °C za svega nekoliko minuta, dok u pojedinim dijelovima objekta može dostići temperaturu od 1200 °C. Vatra praćena dimom se brzo širi, pa ljudi imaju vrlo malo vremena da reagiraju i zbog toga ovi požari ostavljaju najteže posljedice.

Ova vrsta požara može razviti naglo i iznenadno razbuktavanje vatre (eng. flashover). Ovo je česta pojava i predstavlja veliku opasnost i za same vatrogasce. Iznenadno rasplamsavanje događa se nakon faze razvijenog požara, u trenucima kada u zoni požara imamo idealan odnos topline, kisika i gorive tvari. Također, prilikom požara u zatvorenom prostoru često dolazi i do plamenog udara zatvorenog prostora (eng. backdraught). Ova pojava nastaje u situacijama kada se smanji intenzitet sagorijevanja zbog smanjenja kisika u zoni požara. Uslijed naglog dotoka kisika u zonu požara, koje nastaje u određenoj situaciji, npr. naglim otvaranjem vanjskih vrata, dolazi do razbuktavanja požara i njegovog rasprostiranja u vrlo kratkom vremenskom intervalu.

Ipak, konstantno najveću opasnost predstavlja pojava dima. U zoni požara redovito se javlja dim koji sadrži štetne, otrovne i eksplozivne plinove i tvari. Osim toga, dim otežava situaciju smanjujući vidljivost i otežavajući kretanje u zoni požara. Kako većina gorivih tvari sadrži ugljik, pri požaru najčešće nastaje **ugljični monoksid** koji je vrlo otrovan plin, čak i u neznatnim koncentracijama u zraku. Ovaj plin je opasan jer djeluje vrlo brzo ako se udahne, pa čak i u vrlo malim koncentracijama može izazvati smrt. Pritom nema miris koji bi upozorio na njegovo prisustvo. Također, prilikom požara u zatvorenom prostoru nema gdje odlaziti i brzo se koncentrira.

Razvoj požara u zatvorenom prostoru ovisi o: vrsti i količini gorive tvari, prisutnoj količini kisika, toplini koja se razvija, brzini sagorijevanja, prisustvu električne energije i popratnim pojavama kao što su rušenje i eksplozije, ali i atmosferskim utjecajima – vjetru, vrućini, hladnoći i vlazi.

**Dim koji se oslobađa tijekom požara
opasniji je od samog plamena zato što
je vreo i otrovan!**

AKO POŽAR NASTANE U VAŠEM DOMU

Ostanite mirni i ne paničarite. Aktivirajte protupožarni alarm ako postoji u objektu. Evakuirajte ukućane, pa tek onda – ako je požar manjeg opsega, pokušajte ugasiti požar ili makar ograničiti njegovo širenje. Ako ne uspijete, odmah napustite tu prostoriju i zatvorite vrata za sobom. Ukoliko to možete učiniti bez rizika, isključite struju i plin da biste ograničili posljedice požara. Prilikom izlaska, sva otvorena vrata trebaju biti zatvorena, ali nikada blokirana ili zaključana. Kada budete na sigurnom, nazovite vatrogasce na broj 123. Ako je požar većeg opsega, odmah napustite stan zatvarajući sva vrata za sobom tako da požar bude u ograničenom prostoru, jer u slučaju dotoka svježeg zraka, požar će se brzo raširiti na cijeli stan.

AKO POŽAR NASTANE NA KATOVIMA ISPOD VAS

Ne pokušavajte se evakuirati ako je dim zahvatio prostor ispred vaših ulaznih vrata i na stepeništu, jer se dim brzo podiže, pa riskirate da budete zarobljeni na stepeništu. U tom slučaju, najbolje je da ostanete u svom stanu. Ako dim počne prodirati ispod ili oko vrata, obložite dovratnike ulaznih vrata mokrim krpama i ručnicima. Namočite vrata s unutarne strane vodom, kako biste ih ohladili i usporili eventualno širenje plamena. Blokirajte ventilacijske otvore mokrim krpama kako biste spriječili ulazak dima u prostoriju u kojoj se nalazite. U slučaju većeg prodora dima, spustite se ka podu gdje još ima zraka, pokrijte usta i nos vlažnom krpom. Udaljite se što više od izvora vatre i zatvorite sva vrata za sobom. Povucite se ka prozoru ili izađite na balkon zajedno s ostalim ukućanima. Očekujte vatrogasce u prosječnom vremenskom roku od 15 minuta. Skrenite pažnju vatrogasaca i ljudi koji su izvan objekta o vašem prisustvu, dozivajući ih i mašući krpom. Sačekajte da vatrogasci završe akciju gašenja požara i ventilaciju objekta, pa tek nakon njihove dozvole napustite objekt.

AKO POŽAR NASTANE NA KATOVIMA IZNAD VAS

Ne ispitujte uzroke požara i ne tražite vrijedne predmete kroz kuću, već odmah krenite ka izlaznim vratima. Ključ od vanjskih vrata mora uvijek biti u vratima ili na vidljivom mjestu odmah pored njih. Prilikom evakuacije važno je da se svi ukućani prethodno skupe u jednu prostoriju, jer se djeca zbog straha mogu negdje zavući ili sakriti. Ako je moguće to učiniti bez rizika, **uga-site plin i struju** da biste ograničili posljedice požara. Ako imate vremena, obucite kaput i cipele s debljim đonom. Usta i nos prekrijte vlažnom krpom ili maramicom.

U slučaju da ulazna vrata nisu topla, otvorite ih polako. Kada se uvjerite da nema većeg prisustva topline i dima u hodniku i stepeništu, idite ka izlazu iz objekta krećući se zajedno s ostalim ukućanima po utvrđenoj ruti obilježenoj u planu za evakuaciju.

Nikada ne koristite dizalo zato što u tijeku požara dim lako prodre u okna i kabinu dizala. Također, može doći i do nestanka struje uslijed požara i dizalo će vjerojatno ostati zaglavljeno između katova.

Krećite se pognuto, bliže podu, jer se dim i temperatura koncentriraju u gornjim dijelovima prostorija.

Kada izađete iz objekta, izvan zone požara, nemojte se vraćati nazad po zaboravljene vrijedne stvari ili kućne ljubimce. Udaljite se na sigurnu udaljenost od objekta, na sabirno mjesto s ostalima, kako ne biste ometali daljnji rad vatrogasaca.

Svaki četvrti požar uzrokovan je lošim električnim instalacijama!

POŽARI NA OTVORENOM PROSTORU

U požaru na otvorenom prostoru, zračenje topline i drugi faktori karakteristični za požar, mogu ugroziti neposrednu okolinu i na udaljenosti od 100 metara. I najmanji vjetar prilikom ovih požara određuje smjerove njegovog širenja i njegov intenzitet gorenja. Pri velikim šumskim požarima, uslijed naglog izgaranja velike količine gorive tvari oslobađaju se ogromne količine topline i tada će uzlazno strujanje vrelih plinova koji se dižu iznad požara imati veliku brzinu, pa se u takozvanom požarnom vakuumu (potpritisku), javlja **nedostatak kisika**. Ova se pojava naziva „požarna oluja“ i dovodi do smrtnih slučajeva čak i kod onih ljudi koji uopće nisu bili neposredno ugroženi vatrom ili toplinskim zračenjem, ali su se našli u zoni požara. Prilikom požara na otvorenom prostoru, snažno strujanje vrelih požarnih plinova naviše može ponijeti iskre i sitnije komade užarenog materijala, koji zahvaćeni ovim strujanjem mogu biti preneseni na veću udaljenost u različitim smjerovima u okviru zone požara. Ova pojava predstavlja izvor dodatnih opasnosti uslijed pojave novih žarišta vatre u neposrednoj blizini požara.

RAZVOJ POŽARA NA OTVORENOM PROSTORU

Ovaj razvoj požara karakterizira kratko vrijeme od početka procesa gorenja do razbuktavanja vatre u glavnom žarištu, kao i brzo širenje. Požar na otvorenom prostoru odlikuju veliki intenzitet izgaranja, visoka temperatura i velika količina topline koja isijava (zrači) na sve strane. U ovim požarima kisika ima uvijek dovoljno jer se gorenje razvija na otvorenom prostoru, a sam proces gorenja stvara zračna strujanja hladnog i svježeg zraka iz neposredne okoline ka žarištima vatre.

Ako ste u zoni požara na otvorenom koji je u početnoj fazi, aktivno se uključite u njegovo gašenje za što vam može poslužiti posuda s vodom ili priručna sredstva: zemlja, pijesak, prekri-vač, lopata ili grana sa zelenim lišćem.

Ako dođe do požara kod susjeda, pomoz mu da ugasi požar!

PREVENCIJA POŽARA NA OTVORENOM PROSTORU

- Redovito kositi travu i održavati prostor pored prilaznih puteva i prometnica;
- Stogove sijena ne skladištiti ispod elektroprijenosnih vodova i postavljati ih na rastojanju od najmanje 15 metara do najbližeg objekta;
- Ukloniti sav gorivi materijal (travu, nisko rastinje, granje i sl.) oko kuće, automobila, po moćnih objekata;
- Ne bacati opuške i neugašene cigarete ukoliko se nalazite na prostoru obraslom šumom, travom i niskim rastinjem;
- Ne spaljivati travu, nisko rastinje ili otpad na otvorenom prostoru, obradivim površinama i u blizini šuma;
- Ne paliti roštilj na otvorenom prostoru na kojem postoji opasnost od nastanka požara. Ukloniti sav gorivi materijal (suha trava, granje, korov) oko objekata;
- Tijekom požarne sezone staviti u funkciju sav vodeni potencijal.

U KOJEM SLUČAJU (NE) TREBA POKUŠATI GAŠENJE POŽARA

Ako vidite plamen, ali nema dima, **odmah pokušajte ugasiti vatru!**

Ako vidite dim, ali nema plamena, **odmah napustite prostor u kojem ste se našli!**

DJECA

Nikada ne ostavljajte djecu samu u vašem domu, jer u slučaju požara ona će ostati zarobljena.

Ne dozvolite da se djeca igraju s otvorenim plamenom (šibice, upaljači, svijeće).

Ne ostavljajte bez nadzora grijalicu u dječjoj sobi.

Učite djecu da je vatra vrlo opasna i da ih može ugroziti.

Naučite djecu da u slučaju požara znaju nazvati vatrogasce na broj 123.

Naučite djecu pravilnim postupcima u slučaju požara.

**Djeca su posebno ranjiva u slučaju
požara, jer paničare i njihovo
ponašanje može postati nepredvidivo,
a mogu se pokušati i sakriti.**

SPAŠAVANJE OSOBA NA KOJIMA GORI ODJEĆA

Kada se na nekoj osobi zapali odjeća, opasnost za njen život je neposredna, a može biti otklonjena samo brzom reakcijom. Osoba u plamenu, izgubivši prisebnost, trči besciljno tražeći spas u bijegu pred vatrom od koje se ne može pobjeći. Osobi kojoj gori odjeća treba prići s leđa, zaustaviti je i odmah položiti na tlo. Kretanjem se vatra još više razbuktava, a plamen brzo obuhvaća glavu i najosjetljivije dijelove tijela, što najčešće dovodi do teških ili smrtonosnih povreda. Prekrijte joj tijelo nekim pokrivačem, zamotajte u deku, tepih, kaput ili kakav drugi pokrivač. Pokušajte ugasiti požar počevši od glave naniže i oslobodite odmah osobi dišne organe kako bi mogla disati. Ukoliko su se odjeća i pokrivač zalijepili za tijelo osobe, ne skidajte ništa na silu. Ako je to moguće, opečeni dio odmah stavite pod tekuću hladnu vodu 10 do 15 minuta, a nakon hlađenja prekrijte opečeno mjesto sterilnom gazom ili zavojem za opekotine. Nikad ne nanosite bilo kakve masti i ne stavljajte led na opečeno mjesto. Unesrećenoj osobi s većim opekotinama treba dati da pije vode. U slučaju da tijekom pružanja pomoći vaša vlastita odjeća počne gorjeti, ležite na pod i pokušajte zaustaviti gorenje odjeće kotrljanjem po podu. Zaštitite lice.

VODU KAO SREDSTVO ZA GAŠENJE NE KORISTIMO KOD:

- a) požara na električnim instalacijama i postrojenjima pod naponom
- b) požara dimnjaka
- c) požara u kojima su zapaljeni ulje ili mast
- d) požara zapaljivih tečnosti (nafte, benzina, lakova i sl.)
- e) požara metala

POTRESI

POJAM

Potres nastaje lomom stijenskih masa zemljine kore. Seizmička opasnost predstavlja vjerojatnost pojavljivanja potresa u određenom razdoblju i na konkretnom mjestu. Seizmički rizik predstavlja stupanj mogućih gubitaka ljudskih života i materijalnih dobara u slučaju pojave potresa određenog intenziteta na konkretnom području.

Potres je opasnost koja se ne može predvidjeti, ali se pravilnom i blagovremenom reakcijom mogu smanjiti njegove posljedice.

PREVENTIVA

- a) Strogo poštivati zakonske norme prilikom izgradnje novih objekata i adaptacije postojećih;
- b) Odrediti i obilježiti sigurna mjesta za sklanjanje u slučaju potresa unutar i izvan objekta;
- c) Izraditi bazu podataka o broju i lokaciji osoba s invaliditetom;
- d) Izbjegavati postavljanje teških predmeta na većim visinama u prostoru u kojem boravite;
- e) Upoznati sve ukućane s mjestima koja bi bila prikladna za sklanjanje u slučaju potresa;
- f) Upoznati se sa evakuacijskim putovima;
- g) Vršiti stalnu edukaciju po pitanju zaštite od potresa.

SAVJETI

- a) Ako se nalazite u nižim prostorijama objekta, na prve znake potresa ili tutnjave odmah napustite prostor u kojem boravite i izađite na otvoreni prostor (park, vrt, široka ulica i dr.).
- b) Udaljite se od objekata, stabala, stupova rasvjete i sl.
- c) Ako ne možete izaći iz objekta, nađite zaklon na sigurnim mjestima u njemu kao što su: kut prostorije, dovratnici, noseći zidovi, ispod stola, pored kreveta i ostanite tamo dok traje potres.
- d) Pokrijte glavu i lice rukama i sklupčajte se.
- e) Udaljite se od većih staklenih površina, prozora i pregradnih zidova.
- f) Ostanite mirni i prisebni i ne stvarajte paniku.
- g) Sačekajte na sigurnom mjestu dok ne dođe do smirivanja tla.
- h) Imajte na umu da najčešće nakon prvog potresa može uslijediti još jači potres.
- i) Nakon prestanka podrhtavanja tla, provjerite je li došlo do povređivanja ljudi koji su bili s vama u objektu.
- j) Ukoliko je neko teže povrijeđen, ne pomjerajte ga, osim ako mu je ozbiljno ugrožen život.
- k) Zapamtite gdje se nalaze osobe koje iz bilo kojeg razloga nisu napustile objekt.
- l) Odmah isključite sve izvore električne energije, plina i vode.
- m) Izađite iz objekta i nazovite operativni centar civilne zaštite ŽZH na broj 121 ili vatrogasce na broj 123 pa im saopćite informacije iz vašeg okruženja.
- n) Ne koristite dizalo prilikom evakuacije.
- o) Ne zadržavajte se na stepeništu.
- p) Nakon izlaska, udaljite se od objekta najmanje za polovinu njegove ukupne visine.
- q) Pratite upute nadležnih službi i postupajte po njima.

AKO SE NALAZITE POD RUŠEVINAMA:

- a) Sačuvajte prisebnost i pokušajte se orijentirati.
- b) Ne palite šibice ili svijeću, zbog mogućeg prisustva plina i opasnosti od požara i eksplozija.
- c) Ne krećite se po ruševinama već sačekajte spasitelje.
- d) Ako ste pritisnuti lakšim materijalom, započnite s laganim odstranjivanjem, pri čemu štedite snagu i čuvajte se oštih predmeta i naknadnog povređivanja.
- e) Prekrijte usta maramicom ili tkaninom.
- f) Osluškujte zvukove izvana i kad budete čuli spasitelje, pokušajte ih dozvati.
- g) Skrenite pozornost spasiteljima lupanjem o metal, cijevi ili neki čvrsti predmet.
- h) Ako spasitelji nisu u blizini, nemojte vikati i pozivati upomoć jer gubite dragocjenu snagu, a vikanje može izazvati udisanje velike količine prašine.

AKO STE NA OTVORENOM

Udaljite se što je više moguće od svih objekata, stabala i stupova rasvjete.

AKO SE NALAZITE U VOZILU:

- a) Zaustavite se ukoliko to možete učiniti sigurno i ostanite u vozilu.
- b) Nemojte se zaustavljati na mostovima, podvožnjacima, nadvožnjacima i u tunelima.
- c) Izbjegnite zaustavljanje u blizini zgrada, drveća ili ispod električnih vodova.
- d) Kada potres prestane, oprezno nastavite vožnju. Izbjegavajte puteve, mostove, vijadukte, tunele, rampe koji su možda oštećeni u potresu, kao i lokacije koje su evidentirane kao rizične zbog klizišta i odrona.

POPLAVE I NEVREMENA

POJAM

Poplave nastaju izlivanjem rijeka i potoka iz svojih korita ili prelijevanjem vodenih kanala i jezera. Ovo se događa uslijed jakih i učestalih padalina, prilikom naglog porasta razine vode u riječnom koritu, otapanja leda i snijega, probijanjem brana kojima su ograničeni određeni vodeni tokovi, narastanjem razina podzemnih voda ili nemarom ljudi koji svoj otpad odlažu duž vodenih tokova. U novije vrijeme, razlog poplava može biti i otapanje velikih ledenih površina – glečera.

Za vrijeme poplava, voda se izliva iz svoga korita i plavi niže teritorije u svom neposrednom okruženju. Pri tome dolazi do oštećenja puteva, željezničkih pruga, mostova, zgrada, poljoprivrednih površina, industrijskih objekata – pri čemu je ugrožena sigurnost ljudi.

Obrana od poplava na teritorijama kojima protječu rijeke ili potoci vrši se izgradnjom zaštitnih nasipa ili postavljanjem barijera kojima se sprječava izlivanje vode iz njezinoga korita.

Poplave se mogu dogoditi svuda, pojavljujući se iznenada i na mjestima na kojima se nikada ranije nisu događale!

PREVENTIVA

AKO PRETPOSTAVLJATE DA I VAŠA KUĆA MOŽE BITI POPLAVLJENA:

- a) S talno se educirajte po pitanju zaštite od poplava.
- b) Pripremite najosnovnije zalihe konzervirane hrane, flaširane vode, lijekova, odjeće i obuće, kao i sredstava za osobnu higijenu.
- c) Osigurajte dodatne stvari koje su vam potrebne za djecu, starije osobe i osobe s invaliditetom.
- d) Pripremite se da isključite struju, vodu i plin na odgovarajućim mjestima.
- e) Podignite električne uređaje i važnije stvari iznad poplavne razine vode.
- f) Ukoliko niste uspjeli napustiti svoj dom prije poplavnog vala i niste u mogućnosti da to učinite, idite na najviši kat vašeg objekta i tamo sačekajte spasilačke timove.
- g) Obavijestite vatrogasce na broj 123 o postojećim i potencijalnim opasnostima, ugroženim osobama, imovini i stoki, kao i opsegu pomoći koja je potrebna.
- h) O svim promjenama na objektima obrane od poplava, odmah obavijestite nadležnu službu.
- i) Slušajte upozorenja i informacije koje se objavljuju na lokalnim informativnim emisijama.

SAVJETI

KADA SE RAZINA POPLAVNE VODE SPUSTI, MNOGE OPASNOSTI SU I DALJE PRISUTNE.

- a) Nemojte piti vodu sa slavine zbog njene moguće zagađenosti.
- b) Nemojte dodirivati električne uređaje ukoliko ste mokri ili stojite u vodi.
- c) Nastavite slušati radio, TV i čitati obavijesti na internetu o tome što trebate raditi, gdje ići ili koja mjesta treba izbjegavati.
- d) Ako se morate kretati kroz područje koje je poplavljeno, trudite se da ostanete na čvrstom tlu.
- e) Imajte u vidu da stajaća voda može biti obuhvaćena električnom energijom iz podzemlja ili srušenih dalekovoda.
- f) Računajte na to da su poplave možda prouzrokovale promjenu vama poznatih mjesta, urušile putove ili šetališta.
- g) Nakon povlačenja glavne količine vode, postoji mogućnost da se ispod pojedinih manjih površina vode sada nalaze oštri predmeti koji vas mogu povrijediti.
- h) Pripadnici specijalističkih službi će pomagati ljudima u poplavljenim područjima. Vi im pomažete tako što se sklanjate s putanja kojima se oni kreću.
- i) Putovi mogu biti zatvoreni zato što su oštećeni ili prekriveni vodom. Zbog vaše sigurnosti postavljene su barijere. Ako naiđete na njih, idite drugim putem.
- j) Očekujte da može doći do naknadnih poplava ili iznenadnih bujičnih poplava.
- k) Ako vam automobil tijekom kretanja zastane uslijed naglog porasta vode, odmah izađite iz njega i popnite se na neku višu poziciju.
- l) Nemojte bez velike potrebe prelaziti mostove ili se kretati u blizini rijeka i potoka u poplavljenom području, jer vas poplavni val može povući sa sobom.

SANACIJA

OSTANITE ZDRAVI

Poplava može prouzrokovati emocionalni i fizički stres. Dok se fokusirate na čišćenje i popravak terena, neophodno je da pazite na sebe i svoju obitelj. Pravite česte pauze i redovito jedite i pijte. Održavajte raspored aktivnosti koji možete postići. Napravite listu i obavljajte poslove jedan po jedan. Razgovarajte o svojim problemima s ostalima i tražite pomoć. Kontaktirajte odgovarajuće službe za dodatne informacije o emocionalnoj podršci.

ČIŠĆENJE I POPRAVAK VAŠEG DOMA

Prije ponovnog ulaska u prostor koji je bio zahvaćen poplavom, potrebno je isključiti struju na glavnoj sklopki ili ploči s osiguračima, čak i ako je struja isključena u području u kojem se nalazite. Na taj način, sami ćete moći procijeniti kada je vaš dom dovoljno suh i spreman za ponovno priključenje na električnu energiju. Provjerite curi li plin ili voda i postoji li mogućnost ponovnog korištenja. Procijenite kada je siguran pristup kući svih članova vašeg kućanstva, a zatim zaštitite ulaz u kuću i imovinu u njoj. Evidentirajte nastalu štetu snimcima, kako biste imali dokumentaciju prilikom traženja obeštećenja.

KLIZIŠTA

POJAM

Klizište je dio padine na kojoj je zbog poremećaja stabilnosti došlo do klizanja zemljišta, to jest kretanja površinskog sloja zemlje. U tim situacijama se stjenovita ili rastresita stijenska masa odvaja od podloge i pod utjecajem gravitacije klizi niz padinu. Proces kretanja na klizištu može se odvijati vrlo različitim brzinama, od najsporijih, kada se kretanje tla ne primjećuje, do vrlo brzih, kada je moguć nastanak velikih šteta i ugrožavanja ljudskih života.

Postoji više vrsta klizišta, ali svaka od njih uglavnom je određena zapreminom, položajem klizne površine i brzinom napredovanja. Glavni uzroci pojave klizišta su: velika količina padalina, šumski požari, potresi, preopterećenost terena, nesavjesna gradnja, kao i druge određene ljudske aktivnosti. Najčešći uzročnik pojave klizišta je voda, kada uslijed velikih kiša dolazi do djelomičnog prodiranja vode u tlo, pri čemu se bitno mijenjanju njegove fizičko-mehaničke karakteristike i pritisci, pa daljnjim gravitacijskim djelovanjem dolazi do pokretanja masa.

Što se tiče stabilnosti zemljišta, ona ovisi o kosini i obliku padine, geomehaničkim svojstvima zemljišta, rasporedu slojeva zemljišta i dr.

PREVENTIVA

- Identifikacija područja u kojima postoji velika vjerojatnost nastanka klizišta;
- Redovita mjerenja i ispitivanje terena na klizištima;
- Zabrana gradnje u područjima s nestabilnim terenima;
- Dizajniranje nagiba padine ili izgradnja inženjerskih struktura koje će pomoći u održavanju stabilnosti padina;
- Pošumljavanje prostora;
- Uređenje i održavanje stalnih vodotoka i periodičnih bujičnih tokova;
- Izrada površinskih ili dubinskih drenaža za odvod vode iz zemlje;
- Iskopavanje kanala za odvod potencijalnog priljeva vode;
- Edukacija ljudi u potencijalno opasnim područjima na moguće posljedice od nastanka klizišta;
- Kontrola klizišta nakon što je proces pokreta mase na padini već počeo;
- Izrada blokada s balvanima i drugim čvrstim materijalima;
- Izrada zaštitnih zidova;
- Kod manjih odrona dovoljni su i mali nasipi od vreća pijeska;
- Površine koje su i dalje pod kišom prekrivaju se vodootpornim ceradama ili PVC-folijom kako bi se spriječilo daljnje natapanje zemljišta.

SAVJETI

- U slučaju nailaska vozilom na klizište, odmah se udaljite na što veće rastojanje.
- O nastanku klizišta odmah obavijestite vatrogasce na broj 123 ili operativni centar civilne zaštite na broj 121.

EPIDEMIJA

POJAM

Epidemija je naglo obolijevanje većeg broja ljudi na određenom području u kratkom vremenskom razdoblju. Izvor epidemije nalazi se najčešće izvan područja koje ona zahvati i otuda se unosi preko oboljelih osoba, životinja ili kontaminirane robe. Epidemija je uglavnom prostorno ograničena, što najviše ovisi o otpornosti ljudi na konkretnom području i gustoći naseljenosti. Kada se epidemija proširi na više država ili kontinenata, zahvaćajući masovno veliki broj ljudi, nazivamo je pandemijom.

PREVENTIVA

- Osigurajte dovoljno zaliha prehrambenih namirnica, lijekova i sredstava za higijenu.
- Često i temeljito perite ruke sapunom i vodom ili sanitarnim gelom na bazi alkohola.
- Izbjegavajte kontakt s osobama koje imaju simptome prehlade ili gripe.
- Nazovite liječnika ako imate povišenu temperaturu (groznicu), kašljete ili otežano dišete.
- Izbjegavajte neposredan nezaštićeni kontakt s domaćim ili divljim životinjama.
- Izbjegavajte bilo kakva putovanja.
- Dezinficirajte stvari koje redovito koristite.
- Redovito pijte vodu.
- Koristite zaštitne maske i rukavice na javnom mjestu.
- Držite distancu od drugih ljudi najmanje 2 metra na javnom prostoru.
- Pratite redovito informacije o stanju epidemije u vašem mjestu.
- Uzimajte preporučene lijekove prije pojave simptoma.
- Postupajte po službenim obavijestima i uputama nadležnih službi.

SAVJETI

- Ako ste se već inficirali nekom zaraznom bolešću, odmah potražite savjet liječnika.
- Kad kašljete, pokrijte nos i usta laktom ili maramicom.
- Bolesni članovi obitelji ne bi trebali napuštati svoj stambeni prostor.
- Ostali članovi obitelji ne bi trebali primati goste ili odlaziti u posjete.
- Djeca ne bi trebala ići u školu.

ZBRINJAVANJE I EVAKUACIJA

Danas je, više nego ikad, važno da budemo spremni na moguće izvanredne situacije. Prirodne ili druge katastrofe koje se događaju iznenada, mogu se ublažiti određenim aktivnostima. Aktivnosti i mjere koje je svatko dužan poduzeti kako bi smanjio vlastiti i rizik po svoju obitelj, omogućuju, između ostalog, lakše i brže zbrinjavanje ugroženih.

Evakuacija, kao jedna od mjera spašavanja, predstavlja prelazak osoba iz zone koja je pogođena nekom nepogodom do sigurnoga mjesta. Mora se odvijati bez panike i po redosljedu: majke s djecom, stari i bolesni, osobe s invaliditetom, ostale osobe.

Razmislite već danas što možete uraditi za vlastitu sigurnost!

1

PRVI KORAK - NAPRAVI PLAN

Planiraj unaprijed korake za smireniji i sigurniji odgovor u slučaju potrebe.

Razgovarajte – Diskutirajte sa svojom obitelji o nepogodama koje se mogu dogoditi u mjestu u kojem živite. Pripremite odgovore na njih za svakog člana kućanstva, kao i zajednički plan aktivnosti.

Planirajte – Izaberite dva mjesta za sastanak nakon eventualne katastrofe. Prvo mjesto neka bude neposredno ispred vašeg doma u slučaju iznenadne nepogode kao što je požar. Drugo mjesto neka bude izvan vašeg susjedstva u slučaju da se ne možete vratiti kući ili se od vas traži da se evakuirate.

Naučite – Svaka odrasla osoba u vašem kućanstvu treba znati kako i kada da ugasi prekidače za struju i plin. Saznajte i naučite kako se pravilno aktivira i koristi protupožarni aparat koji posjedujete.

Provjerite zalihe – Pregledajte količinu zaliha namirnica koje biste koristili u slučaju katastrofe i mijenjajte vodu i hranu nakon svakih šest mjeseci.

Komunicirajte – Neka svi u vašem kućanstvu osiguraju telefonske kontakte u hitnim slučajevima. Osigurajte po jedan primjerak upute o kontaktima za svaku osobu u vašem domu. Provjerite uključuju li ti kontakti i nekoga izvan grada, jer će tako lakše biti osiguran hitan poziv u slučaju preopterećenja lokalne mreže. Redovito ažurirajte spomenute informacije.

Vježbajte – Najmanje dva puta godišnje vježbajte evakuaciju sa svojim ukućanima, koja se radi u slučaju opasnosti. Vodite bilješke o svakoj vježbi zasebno i ubilježite alternativne rute u slučaju da su glavni putovi neprohodni ili zakršeni.

2

DRUGI KORAK – PRIPREMITE KOMPLET OPREME

Ono što imate pri ruci u trenutku kada se desi katastrofa, može biti odlučujuće važno za vaš život u toj situaciji. Pripremite dovoljno namirnica i drugih potrepština za svaku osobu iz vašeg kućanstva, za vremensko razdoblje od najmanje tri dana.

Voda – Pripremite najmanje četiri litre vode po osobi za jedan dan.

Hrana – Pripremite namirnice koje nisu lako kvarljive, a istovremeno su bogate proteinima. Birajte hranu koja ne zahtijeva složenu pripremu ili kuhanje.

Baterijska svjetiljka – Nabavite svjetiljku i rezervne baterije za nju.

Prva pomoć – Pripremite standardnu opremu prve pomoći koja uključuje odgovarajuće zavoj, jod, duple igle, škariće i druge stvari prema propisu.

Lijekovi – Osigurajte lijekove koje koriste članovi kućanstva, kao i standardne lijekove za glavobolju, temperaturu i sl.

Radio-prijamnik -- Pripremite ručni radio-prijamnik kako biste bili u mogućnosti pratiti javne obavijesti nadležnih službi. Osigurajte odgovarajuće rezervne baterije.

Alat – Kompletirajte: ključ za zavrtnanje ventila plina, ručni otvarač konzervi, odvijač, kliješta, čekić, nož, ljepljivu vrpцу, plastičnu foliju, vreće, konopac.

Odjeća – Osigurajte rezervnu odjeću za svakog člana kućanstva zasebno, uključujući cipele i rukavice.

Osobne stvari – Upakujte naočale ili leće ako ih netko u kućanstvu koristi, kopije važnih papira, uključujući osobne isprave.

Stvari za osobnu higijenu – Ponesite toaletni papir, sapun, četkicu i pastu za zube.

Novac – Uzmite gotovinski novac sa sobom.

Kontaktne informacije – Ponesite sa sobom notes s obiteljskim brojevima telefona i adresama e-pošte, uključujući i kontakte koje imate izvan područja u kojem živite, zbog lakše komunikacije u slučaju da su telefonski servisi nedostupni.

Kućni ljubimci – Pripremite odgovarajuće potrepštine za kućne ljubimce: vodu, hranu, plastične vrećice, lijekove i informacije o cijepljenju.

Mapa – Razmislite o označavanju rute za evakuaciju iz vašeg lokalnog područja.

Uključite kao neophodno opremu za bebe i ljude s poteškoćama. Skladištite sve u čvrst, ali lako nosiv kofer. Čuvajte manju verziju gore navedenog kompleta u svom automobilu.

3

TREĆI KORAK - BUDI OSPOSOBLJEN

Naučite jednostavne tehnike prve pomoći koje vam mogu dati potrebne vještine i smjelost da pomognete ugroženoj osobi.

Kada se dogodi velika katastrofa, vaša se zajednica može trenutačno promijeniti. Netko od vaših voljenih može se povrijediti, a prvi odgovor bi u tom slučaju trebao biti pravovremen. U toj situaciji bi puno značilo kada bi makar jedan član vašeg kućanstva bio obučen za pružanje prve pomoći. Postavite ugroženu osobu u odgovarajući položaj i osigurajte mu čist dišni put. U svakom slučaju, neophodno je odmah pozvati službu hitne pomoći na broj 124 ili operativni centar civilne zaštite ŽZH na broj 121 ili vatrogasce na broj 123 i brinuti o ugroženoj osobi do dolaska ekipe.

4

ČETVRTI KORAK - VOLONTIRAJ

Kod nas je vrlo malo ljudi koji su upoznati s procedurama pružanja prve pomoći. Zbog povećanja osobne i opće sigurnosti, potrebno je da što više ljudi iz naše zajednice bude osposobljeno da pomogne povrijeđenoj osobi u slučaju različitih tipova nesreća: posjekotine, lomovi, udar struje i dr.

5

PETI KORAK - DONIRAJ KRV

Krv je neophodna ne samo u hitnim slučajevima već je ona i stalna potreba za određenu skupinu pacijenata. Doniranje krvi ne uzima mnogo vremena, a svaka donacija ima moć spašavanja čak tri ljudska života. Ipak, svaka donacija krvi je vremenski ograničena, pa je zato potrebno učestalo obnavljanje zaliha krvi u medicinskim ustanovama.

Financira
Europska unija

IPA PROGRAM PREKOGRANIČNE SARADNJE
BOSNA I HERCEGOVINA - CRNA GORA

Ova publikacija nastala je uz finansijsku potporu Europske unije. Njen sadržaj isključiva je odgovornost JU Razvojne agencije Županije Zapadnohercegovačke HERAG i ne odražava nužno stavove Europske unije.

This publication was produced with the financial support of the European Union. Its contents are the sole responsibility of PI Development agency of WHC HERAG and do not necessarily reflect the views of the European Union.